

Sygn. akt II ZOW 1/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

Ławnik SN Mariusz Wilczyński

Protokolant starszy inspektor sądowy Marta Brzezińska

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
w dniu 15 listopada 2022 r.

odwołań: Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w
Poznaniu oraz obwinionego sędziego Sądu Rejonowego w Ś. – R. P. od wyroku
Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w Łodzi z dnia 1 kwietnia 2019 r.,
sygn. akt ASD 4/18

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że na mocy art. 133 a
§ 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów
powszechnych orzeka karę łączną obniżenia wynagrodzenia
zasadniczego o 10% na okres 6 miesięcy;
2. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie;
3. obciąża kosztami postępowania odwoławczego Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2019 r., sygn. akt ASD 4/18, Sąd Dyscyplinarny
przy Sądzie Apelacyjnym w Łodzi uznał R. P. – sędziego Sądu Rejonowego w Ś.,

za winnego popełnienia dwóch przewinień dyscyplinarnych określonych w art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej u.s.p.), polegających na tym, że:

1. w okresie od marca 2015 r. do dnia 6 kwietnia 2018 r., orzekając w Sądzie Rejonowym w Ś., dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy prawa – art. 45 ust. 1 Konstytucji RP i art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności – przez to, że wbrew wynikającemu z powołanych przepisów obowiązкови rozpoznania spraw bez nieuzasadnionej zwłoki, nie podejmując czynności lub podejmując je z nieuzasadnioną zwłoką, doprowadził do przewlekłości postępowania w sprawie I Ns [...], co skutkowało koniecznością wypłaty z tego tytułu stronie tego postępowania przez Skarb Państwa kwoty 3 000 złotych,
2. w okresie od dnia 17 lutego 2014 r. do dnia 7 września 2018 r., orzekając w Sądzie Rejonowym w Ś., dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy prawa – art. 45 ust. 1 Konstytucji RP i art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności – przez to, że wbrew wynikającemu z powołanych przepisów obowiązкови rozpoznania spraw bez nieuzasadnionej zwłoki, nie podejmując czynności lub podejmując je z nieuzasadnioną zwłoką, doprowadził do przewlekłości postępowania w sprawie I Ns [...], co skutkowało koniecznością wypłaty z tego tytułu stronie tego postępowania przez Skarb Państwa kwoty 5 000 złotych,

i za każde z tych przewinień dyscyplinarnych, na podstawie art. 109 § 1 pkt 2a u.s.p. wymierzył mu karę obniżenia wynagrodzenia zasadniczego o 5% na okres sześciu miesięcy. Sąd ustalił również, że koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi Skarb Państwa.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego dla okręgu Sądu Okręgowego w Poznaniu zaskarżył powyższy wyrok na niekorzyść obwinionego w części, w której Sąd Dyscyplinarny nie przypisał obwinionemu ciągu przewinień dyscyplinarnych oraz nie orzekł jednej kary, a także w zakresie rażącej niewspółmierności kary i zarzucił:

1. „rażące naruszenie prawa materialnego, tj. art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 128 u.s.p. przez nie orzeczenie w tym wyroku przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k.

jednej kary za przypisany ciąg przewinień, ewentualnie naruszenie art. 133a § 1 u.s.p. poprzez nie orzeczenie kary w przypadku orzeczenia dwóch kar jednostkowych podlegających łączeniu;

2. rażącą niewspółmierność orzeczonych kar za każde z przypisanych przewinień dyscyplinarnych”.

Podnosząc takie zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie na podstawie art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 128 u.s.p. jednej kary dyscyplinarnej obniżenia wynagrodzenia zasadniczego o 25% na okres roku, a ewentualnie w przypadku nie podzielenia stanowiska w zakresie zaistnienia ciągu przewinień o orzeczenie za każde z przypisanych przewinień kary obniżenia wynagrodzenia o 20% na okres roku i wymierzenie kary łącznej obniżenia wynagrodzenia o 25% na okres roku.

Powyższy wyrok zaskarżył również sędzia R. P., który zarzucił:

1. „obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a w szczególności przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów;
2. błąd w ustaleniach faktycznych, który miał wpływ na treść orzeczenia;
3. rażącą niewspółmierność kary”.

Wskazując na takie zarzuty obwiniony wniósł o uniewinnienie, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w Łodzi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Odwołanie obwinionego R. P. nie jest zasadne. Nie zasługiwały bowiem na uwzględnienie jego zarzuty kwestionujące generalnie fakt popełnienia przewinień dyscyplinarnych, a wskazujące na błąd co do prawidłowości i zupełności dokonanych ustaleń faktycznych, uzasadniony wadliwym przyjęciem przez Sąd Dyscyplinarny I instancji okoliczności zdarzenia bądź brakiem ich wyjaśnienia.

Analiza akt sprawy wskazuje, że Sąd ten jednak prawidłowo dokonał ustaleń faktycznych dotyczących zarówno strony przedmiotowej jak i podmiotowej zarzucanych obwinionemu przewinień dyscyplinarnych. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zostało wykazane dlaczego stwierdzona w dwóch sprawach o sygn. akt I Ns [...] i I Ns [...] Sądu Rejonowego w Ś. przewlekłość miała charakter rażącej obrazę przepisów, a co stanowi przewinienie dyscyplinarne z art. 107 § 1

u.s.p. Słusznie uznał Sąd, że przewlekłość w podejmowaniu działań w tych sprawach nie znajduje żadnego usprawiedliwienia w złej organizacji funkcjonowania Sądu, w tym również pracy Sekretariatu Wydziału Cywilnego, a obciąża jedynie sędziego. Do takiego wniosku doszedł orzekający Sąd po dokładnej analizie obciążenia sędziego R. P. na tle obciążenia innych sędziów z tego Wydziału oraz liczby spraw przez nich załatwianych. Obwiniony nie wykazał, aby doprowadzenie do przewlekłości w tych sprawach obciążało kogokolwiek innego poza nim samym. Sędzia odpowiada za złą organizację swojej pracy, jak również ma wpływ na pracę sekretariatu, oczywiście w zakresie swojego referatu. Przypomnieć należy, że sędzia w wykonywaniu obowiązków służbowych nie może kierować się wyłącznie własną subiektywną oceną obciążenia, gdyż z pełnieniem urzędu sędziego wiążą się szczególne obowiązki i ograniczenia osobiste. Nie może przeto uznać, że skoro jest nadmiernie obciążony, to w niektórych sprawach może przez kilka - kilkanaście miesięcy nie podejmować żadnych czynności albo prowadzić postępowanie opieszale. Sędzia ma obowiązek podejmować czynności bez zwłoki, tym samym bez szkodenia interesom stron. Więcej, każdy sędzia musi się w określonych sytuacjach liczyć z niezbędnością podjęcia dodatkowego wysiłku w orzekaniu, w trosce o dobro sądu, w którym pracuje, a tym samym o dobro wymiaru sprawiedliwości (wyrok SN z 4 marca 2015 r., sygn. akt SNO 6/15, LEX 1710401).

Odnosząc się do zarzutu obwinionego rażącej niewspółmierności kary w sensie łagodności Sąd Najwyższy stwierdza, że orzeczone kary jednostkowe za poszczególne przewinienia dyscyplinarne są sprawiedliwe i współmierne do wszystkich okoliczności mających wpływ na wymiar kary, w tym w szczególności z uwagi na uprzednią karalność sędziego za podobne czyny, co nie uzasadnia jej łagodzenia. Rażąca niewspółmierność kary, w tym także orzeczonej w postępowaniu dyscyplinarnym, oznacza znaczną, wyraźną i oczywistą, a więc niedającą się zaakceptować dysproporcję między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą. Te uwagi mają również znaczenie przy ocenie środka odwoławczego wniesionego przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego dla okręgu Sądu Okręgowego w Poznaniu. Nie można bowiem zgodzić się z tezą rzecznika, że właściwą karą, czy to wymierzoną na podstawie art. 91 § 1 k.k. czy też karą łączną

orzeczoną na podstawie art. 133a § 1 u.s.p. (po wymierzeniu kar jednostkowych obniżenia wynagrodzenia o 20 % na okres roku), byłoby obniżenie wynagrodzenia zasadniczego o 25% na okres jednego roku. Byłaby to, zdaniem Sądu Najwyższego, kara zbyt surowa przy uwzględnieniu wieku, stanu zdrowia i znacznego stażu pracy sędziego.

Słusznie natomiast wskazał skarżący zastępca Rzecznika, że Sąd Dyscyplinarny wydając wyrok w dniu 1 kwietnia 2019 r. dopuścił się obrazy prawa materialnego związanej z wymiarem kary. Przede wszystkim wskazać jednak należy, że w sprawie tej nie było możliwe ustalenie, że przewinień dyscyplinarnych sędziego R. P. dopuścił się w ramach ciągu z art. 91 k.k. Tego rodzaju przyjęcie wiązałoby się z koniecznością czynienia ustaleń faktycznych związanych z okolicznościami wskazanymi w tym przepisie, co przy wzięciu pod uwagę zakresu zaskarżenia oraz treści zarzutów nie jest dopuszczalne.

Wskazać natomiast należy, że Sąd Dyscyplinarny I instancji orzekł 1 kwietnia 2019 r., a zatem już po wprowadzeniu zmian polegających na dopuszczeniu stosowania odpowiedniego przepisów Kodeksu karnego w postępowaniu dyscyplinarnym – art. 128 u.s.p. i jednocześnie wprowadzeniu do ustawy przepisów dotyczących kary łącznej w postępowaniu dyscyplinarnym sędziów – art. 133a u.s.p. Przepis ten w § 2 stanowi, że:

1. w razie orzeczenia kary upomnienia i nagany wymierza się łączną karę nagany;
2. kary upomnienia i nagany podlegają łączeniu z innymi karami, przy czym jako karę łączną wymierza się wówczas karę surowszą, o której mowa w art. 109 § 1 pkt 2a, 3-5;
3. przy orzeczonych za kilka przewinień karach rodzajowo różnych i karze złożenia sędziego z urzędu wymierza się tę karę jako karę łączną.

Wykładnia tego przepisu wskazuje, że jeżeli orzeczone zostały kary tego samego rodzaju, orzeka się obligatoryjnie karę łączną tego samego rodzaju i wolno ją stopniować między absorpcją a kumulacją, stosując posiłkowo poprzez art. 128 u.s.p. przepisy Kodeksu karnego w obszarze nieuregulowanym przez Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Sąd Najwyższy zmienił więc zaskarżony wyrok i na mocy art. 133a § 2 u.s.p. orzekł wobec sędziego R. P. karę łączną obniżenia wynagrodzenia zasadniczego o 10% na okres 6 miesięcy. Treść wyroku Sądu I instancji wskazuje, że również intencją tego Sądu było wymierzenie kary w tym wymiarze. Kara ta jest karą sprawiedliwą i adekwatną do stopnia zawinienia sędziego, okoliczności jego czynów, ich społecznej szkodliwości oraz spełni swoje zadania w zakresie prewencji ogólnej i szczególnej.

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.

[as]